

מבחן זני אבטיחים חסרי זרעים (SEED LESS) חוות גד"ש 2003

ש. גרף – שה"מ, ר. פויר, ע. רוזנברג, ר. הרמן – חוות גד"ש

מבוא – שוק הצרכנים הישראלי הוא שמרן שהתרגל לאבטיח חסר – זרעים בצבע ובצורה של הזן "313" המשווק על – ידי אורספיד. במשך השנים נדרשו זנים אחרים שפירותיהם יהיו דומים או זהים לפירות 313. בשנים האחרות החל כרסום קל בשמרנות, והציבור התחיל לצרוך אבטיחים שצורתם וצבעם החיצוני שונים ואף אבטיחים קטנים – אישיים.

מטרת הניסוי – בחינת זנים של אבטיחים חסרי זרעים בתנאי עמק החולה.

שיטות וחומרים – שתילי הזנים שהוכנו במשתלת "חישתיל כפר ידידיה"

נשתלו בחוות גד"ש ב – 30/5 בעומד של צמח כל מטר ערוגה, ליד כל צמח רביעי נשתל שתיל אבטיח קרימסון כמפרה. תכנית הניסוי היתה בלוקים באקראי ב – 5 חזרות. אורך כל חזרה עשרה מטר ערוגה (19.2 מ"ר) במהלך הגידול טופלה חלקת הניסוי כמקובל במקשאות האבטיחים בחולה. קטיפת הניסוי בוצע ב – 6/8. כל אבטיח נשקל. מדגם בן 3 אבטיחים מכל חזרה נבדק להערכת איכות.

הזנים שנבדקו:

6033 (8) המשווק על ידי הזרע	313 (1) המשווק על – יד אורספיד
617 (9) המשווק על ידי עדן	8648 (2) המשווק על-ידי זרעים
9629 (10) המשווק על ידי זרעי ים התיכון	8003 (3) המשווק על – ידי זרעים
6005 (11) המשווק על-ידי זרעי ים התיכון	8820 (4) המשווק על-ידי זרעים
4035 (12) המשווק על – ידי סמקו	8913 (5) המשווק על – ידי זרעים
S-200 (13) המשווק על ידי סמקו	8846 (6) המשווק על-ידי זרעים
5339 (14) המשווק על-ידי מכתשים.	5005 (7) המשווק על ידי הזרע

תוצאות

ההתפתחות הוגטטיבית של החלקה היתה טובה והטמפרטורות הנוחות יחסית ששררו באיזור בכל תקופת הניסוי עזרו לחנטה טובה.

ביבול החלקה נשקלו ונספרו האבטיחים כדלקמן למ"ר:

אבטיחים מעל 6 ק"ג		אבטיחים שמשקלם 5 – 6 ק"ג		אבטיחים במשקל קטן מ – 5 ק"ג		שם הזן
משקל	מספר	משקל	מספר	משקל	מספר	
7.1	0.9	1.5	0.3	0.9	0.2	313
4.9	0.6	1.5	0.3	1.5	0.3	8648
4.9	0.6	1.8	0.3	0.7	0.1	8003
6.9	0.8	1.0	0.2	0.8	0.2	8820
6.0	1.3	1.1	0.2	0.8	0.2	8913
5.3	0.8	1.4	0.3	1.0	0.2	8846
4.7	0.6	1.0	0.2	0.7	0.1	5005
5.3	0.6	1.1	0.2	0.6	0.1	6033
6.6	0.8	0.8	0.1	0.7	0.1	617
5.9	0.7	0.9	0.2	0.5	0.1	9629
3.6	0.4	0.9	0.1	1.1	0.2	6005
6.2	0.8	1.3	0.2	0.8	0.2	4035
7.6	0.9	0.8	0.1	0.5	0.1	S – 200
3.3	0.4	1.4	0.2	0.9	0.2	5339

אין הבדל סטטיסטי ביבול הזנים בכל המדדים והמשקלים שנבדקו במובהקות 0.05.

מנתוני היבול אנו למדים שקימת שונות גדולה ביבולי החלקות במשקלים השונים. מכיון שלמרות ההבדל הגדול במשקלי האבטיחים בין הזנים השונים שהגיע ל – 100% במקרים מסוימים לא היה הבדל סטטיסטי. אולם קשה להתעלם מהיבולים הנמוכים שהניבו חלקות הזנים 6005 ו 5339 .

נתוני האיכות של האבטיחים

שם הזן	צורה	צבע קליפה	צבע ציפה*	עובי קליפה (ס"מ)	טעים*	זרעים*	חלילות*
313	אובלי	פסים כהים על רקע ירוק בהיר	4	2	4	0	5.0
8648	אובלי	פסים ירוקים כהים על רקע ירוק כהה	4	2-3	3	0	3.0
8003	אובלי	דמוי 313	5	1-2	4	0	5.0
8820	אובלי	דומה ל 8648	4	1-2	2	2	5.0
8913	אובלי	דומה ל 8648	4	1-2	4	0	5.0
8846	אובלי	ירוק כהה	4	1-2	4	2	5.0
5005	אובלי	דמוי 313	3	1-2	4	0	5.0
6033	אובלי	פסים ירוקים על רקע ירוק בהיר	2.5	2	3	0	5.0
617	אובלי	דמוי 313	3.0	2	4	0	5.0
9629	אובלי	דמוי 313	3.5	2	4	2	4.0
6005	אובלי עגול	דמוי 8648	3	2	2.5	0	5.0
4035	אובלי	דמוי 313	3	1-2	4	0	5.0
S- 200	אובלי	דמוי 313	3	2	3	0	5.0
5339	אובלי מאורך	דמוי 313	3	2	4	0	5.0

* צבע ציפה 1 אדום בהיר עד 5.0 - אדום כהה, טעים - 1 - לא טעים עד 5.0 - טעים מאוד.

* זרעים - 0 - אין זרעים ועד 5.0 - זרעים רבים .

* חלילות - 0 = חלילות רבה ועד 5.0 = אין חלילות.

מטבלת נתוני האיכות עולה שבצבע הקליפה קימות 3 קבוצות:

קבוצה א' - דמוית 313, קבוצה ב' הצבע יותר כהה קבוצה ג' - צבעים שונים כמו ירוק כהה או פסים מצוירים על רקע ירוק בהיר.

צבע הציפה היה מאדום עז בזנים 8003, 313, 8648, 8846 ו- 8913 עד לצבע אדום חיוור בשאר הזנים.

עובי הקליפה הוא כ - 2 ס"מ במרבית הזנים.

הטעים במרבית הזנים היה טוב חוץ מפירות הזנים 8820 ו 6005 שהיו לא טעימים יחסית.

בזנים 8820, 8846 ו 9629 נמצאו זרעים בחלק מהאבטיחים שנחתכו בזן 8648 היו חלק מהאבטיחים עם חלילות מסוימת.

לסיכום: קיים מבחר זנים הדומים לזן 313 שלא היו נחותים ביבול ובמדדי האיכות שנבדקו כמו הזנים 8003, 4035, 617, 5005. ישנם זנים אחרים שפירותיהם בצבע קליפה אחר עם איכות טובה כמו 8913. אולם קיימים זנים שפירותיהם בניסוי זה היו נחותים מבחינת האיכות כמו טעים לקוי, בעלי גרעינים או חלילות.